

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 51/2022-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku (sudca spravodajca) a sudcov Roberta Šorla a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], proti postupu Okresného súdu Žilina v konaní sp. zn. 25C/26/2020 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**
2. Žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu bolo 12. októbra 2021 doručené neúplné podanie sťažovateľa a 15. novembra 2021 doplnené podanie sťažovateľa, z ktorých vyplýva, že na Okresnom súde Žilina sa sťažovateľ domáhal náhrady úrazovej renty v dôsledku ťažkého úrazu pri dopravnej nehode. V roku 1994 bol účastníkom dopravnej nehody, kde ho pri oprave kolesa zrazilo neznáme nákladné motorové vozidlo. Konanie bolo evidované pod sp. zn. 6C/15/2005. Okresný súd aj Krajský súd v Žiline rozhodli v neprospech sťažovateľa.

2. Sťažovateľ je od roku 2001 občanom s ťažkým zdravotným postihnutím. Z dôvodu vypracovania nového znaleckého posudku podal sťažovateľ 25. marca 2020 návrh na obnovu konania na okresnom súde. Konanie je evidované pod sp. zn. 25C/26/2020. Sťažovateľ doplnil návrh na obnovu konania 16. apríla 2020. Okresný súd návrh sťažovateľa uznesením z 20. apríla 2020 odmietol. Sťažovateľ proti uvedenému uzneseniu podal odvolanie a požiadal súd o odpustenie

súdnych poplatkov. Okresný súd uznesením zo 7. júla 2020 nepriznal sťažovateľovi oslobodenie od súdnych poplatkov. Krajský súd uznesením z 23. marca 2021 uznesenie okresného súdu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Súdny spis bol okresnému súdu vrátený 25. mája 2021.

3. Sťažovateľ sa žiadosťou zo 7. októbra 2021 domáhal na okresnom súde odstránenia zbytočných prietáhov v konaní. Pred podanou sťažnosťou urgoval okresný súd aj telefonicky (6. októbra 2021). Okresný súd sa k žiadosti sťažovateľa vyjadril 27. októbra 2021 s tým, že zákonný sudca 25. októbra 2021 nariadil termín pojednávania na 14. december 2021.

4. Sťažovateľ žiadal Centrum právnej pomoci o právne zastúpenie z dôvodu kvalifikovaného podania návrhu na obnovu konania, avšak bezúspešne. Vo svojom doplnenom podaní žiadal o právne zastúpenie v konaní pred ústavným súdom z dôvodu nepriaznivej finančnej situácie. Sťažovateľ ústavnému súdu 15. novembra 2021 doručil vyplnený formulár o osobných, majetkových a zárobkových pomeroch na účely ustanovenia právneho zástupcu, ktorým preukázal nepriaznivú finančnú situáciu sťažovateľa.

5. Vzhľadom na uvedené sa sťažovateľ domáha vyslovenia porušenia základných práv na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a na právnu pomoc v konaní podľa čl. 47 ods. 2 ústavy.

II.

Predbežné prerokovanie

6. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

7. Podľa čl. 47 ods. 2 ústavy každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy od začiatku konania, a to za podmienok ustanovených zákonom.

8. Podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde navrhovateľovi, ktorý požiada o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, ústavný súd môže ustanoviť právneho zástupcu, ak to odôvodňujú majetkové pomery navrhovateľa a **nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.**

9. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu je účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (v primeranej lehote) v jeho všeobecnom poňatí odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia príslušného štátneho orgánu (I. ÚS 47/03, IV. ÚS 59/03, IV. ÚS 205/03). Ústavné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (v primeranej lehote) sa splní až právoplatným rozhodnutím štátneho orgánu, na ktorom sa osoba domáha odstránenia právnej neistoty ohľadne svojich práv (I. ÚS 57/97, I. ÚS 92/97 a I. ÚS 10/98). Ústavný súd v tejto súvislosti zdôraznil, že čl. 48 ods. 2 ústavy v relevantnej časti ustanovuje imperatív, ktorý platí pre všetky súdne konania a ktorý vyjadruje predovšetkým záujem o to, aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza

osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdu, pretože jeho predlžovanie sa môže v konečnom dôsledku prejaviť ako odmietnutie výkonu spravodlivosti (PL. ÚS 25/01).

10. Ústavný súd už rozhodol, že porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v kontexte ustanovenia § 124 zákona o ústavnom súde predstavuje tzv. „iný zásah“ (I. ÚS 161/02, I. ÚS 6/03). V tejto súvislosti ústavný súd podotýka, že z jeho judikatúry vyplýva, že nie každý zistený prieťah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (III. ÚS 199/02, I. ÚS 38/04, IV. ÚS 221/05, I. ÚS 375/08).

11. Význam samotného konania a jeho výsledok je nepochybne pre sťažovateľa dôležitý a ústavný súd v žiadnom prípade nemá v úmysle tento význam zľahčovať. Ústavný súd vlastným šetrením zistil, že vo veci sťažovateľa rozhodol okresný súd rozsudkom vyhláseným na pojednávaní 14. decembra 2021. Okresný súd vyexpedoval vyhotovený rozsudok účastníkom konania a čaká na doručky. Celková dĺžka konania od podania návrhu na obnovu konania (25. marca 2020) do rozsudku okresného súdu (14. decembra 2021) trvala takmer dva roky. Ústavný súd pritom musel brať zreteľ, že vec sťažovateľa bola v základnom konaní právoplatne rozhodnutá a na účely posúdenia prieťahov preskúmaval čas (len) konania o návrhu na povolenie obnovy konania. Ústavný súd konštatuje, že postup všeobecných súdov indikuje možné prieťahy, avšak nenadobudli takú intenzitu, aby bolo možné uvažovať o vyslovení ich porušenia. Vo veci sťažovateľa bolo totiž už v základnom konaní právoplatne rozhodnuté, a tým bola jeho právna neistota z nerozhodnutej veci eliminovaná.

12. Vzhľadom na uvedené by ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa musel odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú. Vo vzťahu k tvrdenému porušeniu základného práva na právnu pomoc musí sťažovateľ pre zmenu vyčerpať prioritne odvolanie. Ústavný súd poskytuje ochranu základným právam a slobodám, len ak o nich nerozhoduje iný súd (čl. 127 ods. 1 ústavy). Ústavný súd preto nemôže nahrádzať (predbiehať) predovšetkým krajský súd ako odvolací súd. V tejto časti by ústavný súd musel ústavnú sťažnosť ako neprípustnú odmietnuť pre nevyčerpanie iných prostriedkov nápravy [§ 56 ods. 2 písm. d), § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde].

13. Záonné podmienky v konaní pred ústavným súdom platia rovnako pre všetkých sťažovateľov, ktorí sa domáhajú ochrany svojich základných práv. Ústavný súd zistil, že sťažovateľove majetkové pomery nie sú priaznivé a odôvodňujú ustanovenie právneho zástupcu, avšak v jeho prípade ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, preto jeho žiadosti na ustanovenie právneho zástupcu nevyhoveli.

14. Vzhľadom na už uvedené ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. b) zákona o ústavnom súde pre nedostatok povinného právneho zastúpenia advokátom a súčasne pre nesplnenie jednej z podmienok na jeho ustanovenie (zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ústavnom súde). Tým ale nie je dotknuté prípadné právo sťažovateľa domáhať sa obdobnej ochrany vo vzťahu k porušeniu ústavného pravidla o včasnosti súdnej ochrany, ak by prieťahy nadobudli ústavnoprávny rozmer so zreteľom na povahu preskúmaného

konania ako mimoriadneho opravného procesu, prípadne vo vzťahu k iným právam by sťažovateľ vyčerpal iné možnosti ochrany (najprv na odvolacom súde).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. januára 2022

Peter Straka
predseda senátu